

Synet Ove aldri vil glemme

Vi har vært med Ove Bergli på en utflukt på hjemmlassen hans i oktober 2019. Han viste oss hvor de forskjellige tingene var. Det eneste som sto igjen på selve gården var en gammel skjå og grunnmuren til huset deres. Vi hadde også et lite intervju med dette tidsvitnet, og han fortalte en rekke historier om krigsfangene i Målselv.

Ove Magnar Bergli

Ove Magnar Bergli er født 26.05.1939 og vokste opp på gården Bergli i Sundlia, med foreldrene, søsteren og brødrene. Denne gården var ett småbruk som foreldrene Oluf Alfred Pedersen og Marie Gundersen kjøpte i 1933 for 1100kr. I ettertid har Ove Bergli flyttet til Øverbygd

Her ser vi restene av grunnmuren til huset på Bergli gård.

Fangetogene

Mot slutten av krigen var Ove Bergli 5-6 år gammel. “Hadde dere noen kontakt med disse fangene?”, spurte vi. “Jeg så flere fangetog som kom gående forbi, de ble ofte banket opp av vaktene. Søsteren min brukte og gi fangene sild som var for salt til at vi kunne spise det selv. Derfor ga vi det til fangene så de skulle få litt mer næring. Noen ganger så vaktene dette, men flere av vaktene latet som om de ikke fikk det med seg”, forteller Ove Bergli.

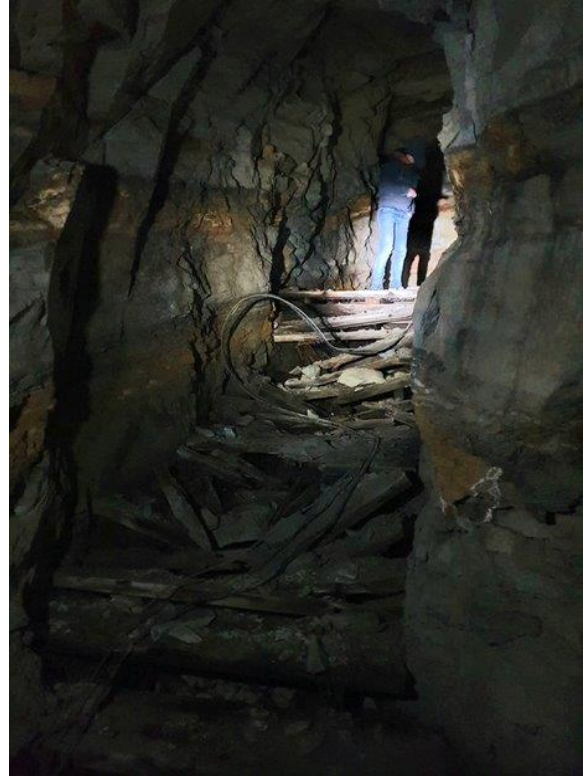
Han fortsetter: “En gang så jeg en fange som ble leid ned bakken mot elva av to tyske soldater, så hørte jeg ett skudd. Når soldatene kom tilbake, var ikke fangen med...”

Russefangene

Nedenfor gården jobbet russefangene på en bløt og sporete vei. Russerne hadde veldig dårlige klær og sko, flere hadde bare papirposer rundt beina. Mens vegg i vegg med huset til familien Bergli, var det en del tunneler som de jugoslaviske fangene sprengte ut. Steinmassene som de hentet ut ble tippet rett utenfor tunnelene, helt til de kom ut mot veien. Disse tunnelene skulle brukes til ammunisjonslager og var bygget på en spesiell måte. De jugoslaviske fangene hadde bedre klær og sko, og var kledd mer “moderne” ifølge Ove Bergli.

Tunellene

Her er noen bilder fra den ene tunnelen som er nærmest gården Bergli.

Inni tunnelen hadde broren til Ove Bergli ett gammelt bilkarosseri stående. Dette sier noe om hvor store disse tunnelene er.

Depotet

Det var både verksted, depot og kjøkken ved siden av gården Bergli. På kjøkkenet fikk de ofte brød og suppe. Porten til depotet var ca. 30 cm over bakken og Ove Bergli brukte å krype under. Han var bare en liten gutt når han og broren stjal tyske vadmelfrakker fra depotet. Frakkene kunne moren bruke til å sy mange gode bukser av.

På slutten av krigen begynte det å bli dårlig med mat. Da var de tyske soldatene rundt på flere gårder og stjal dyr som de kunne spise. Dette gikk blant annet utover hønsebesetningen.

Matmangel

En natt kom det en tysk soldat som skulle stjele høns hos familien Bergli. Når faren til Ove Bergli hørte at det var uro i fjøset gikk han for å sjekke. Da han kom i fjøset fikk han øye på en tysk soldat som var fullt bevæpnet med maskinpistol. Det var så vidt han ikke rev maskinpistolen fra tyskeren, for så å meie han ned og putte han i møkkjelleren, forteller Ove Bergli.

Dette er en tysk frakk av vadmelfstoff.
<https://digitaltmuseum.no/021028322453/tysk-offiserfrakk>

Når vi ser tilbake på hele prosjektet har vi lært masse om lokal krigshistorie. Noen av tingene vi har lært er hvordan fangene hadde det, ble behandlet og om hvordan livet deres ble snudd på hodet. Vi sitter igjen med opplevelser og minner for livet. Det er helt utrolig å tenke på at så grufulle ting skjedde her i nærområdet vårt. Vi vil gjerne takke Ove Bergli som stilte opp til intervju og viste oss rundt på sin egen hjemplass. Og sist, men ikke minst vil vi gi en stor takk til Målselv historielag som har hjulpet oss gjennom hele prosjektet.

Skrevet av Ørjan Nyseth og Arne-Oskar Woldseth Søreng ved Bardufoss Ungdomsskole høsten 2019

Ove Bergli har skrevet et lite tillegg til denne teksten.

Vi var 5 søsken - en søster og 4 brødre jeg var nr 4 - er den siste gjenlevende.

Vi hadde en god utsikt - ca 50 meter - til de russefangene som jobbet på riksvei 50 - E6 i dag.

Det var spark, slag med geværkolber og spader.

Vi hørte vaktene ropte "raus...raus" til fangene, spesielt når dem skulle hentes på ettermiddagen og kjøres til leiren på Rustahøgda.

Disse lange kolonnene med fanger i fillete og skitne klær, og elendig fottøy langs veien under evakueringen - varte i flere dager fikk jeg inntrykk av...